

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Titulus II. De Calumniatoribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

terest, non tantum Prælatos & Parochos, sed & alios clericos, seu ejusdem Ecclesiæ beneficiatos habere bonos. ita Pirh. n. 102. citatis Hofst. in c. super his. col. 2. §. excipitur. Abb. n. 10. §. 11.

Quæst. 60. Qualiter procedatur in delictis in flagrante comprehensis.

R Esp. Dum delinquens comprehensus v. g. in actuali furto à ministris justitiæ vel aliis, statim ad judicem deducitur, vel etiam ab ipso iudice præmonito superveniente cum testibus, vel etiam coram illo pro tribunali sedente delinquit, cum eo procedi potest non servato juris ordine, v. g. non requisito accusatore aut denunciatore, aut etiam sententia cum juris solemnitate prolata. Quin & per simplex iudicis decretum aut præceptum pœna infligi potest. In primo tamen & secundo casu examinandi testes, super delicto & apprehensione,

& si reus neget, nec afferat aliqua pro excusatione, amplius examinandum, & defensores & patronos concedendos asserit Reiffenst. n. 270. citatis Clar. l. c. q. 8. Passer. l. c. c. 11. Farin. l. c. à num. 152. De cætero, dum iudex nec pro tribunali sedens, nec actu exercens actum jurisdictionis, sed alia occasione suis oculis videt, non dicitur delinquens in flagrante deprehensus, in ordine, ut contra eum procedi possit non servato juris ordine, licet possit sine alia denunciazione aut accusatione inquirere contra ipsum & informationem capere, servato in cæteris juris ordine. Clar. l. c. n. 5. Farin. Passer. n. 162. quos citat & sequitur Reiffenst. num. 269. Plura quæ concernunt visitationem, accusationem, inquisitionem, cæterumque processum criminalem regularium vide specialiter fusc tractata à Reiffenst. à q. 270.

TITULUS II. De Calumniatoribus.

Quæst. 61. Calumnia quid sit & quotumplex?

1. **R** Esp. Primo: Calumniari in sensu generali nihil est aliud, quam malitiosa & mendax alicujus infamatio. Quatenus verò ad judicia refertur, est aliquid quem per fraudem litibus vexare. Lauterb. in ff. de ad S. C. Turpill. §. 1. juxta l. 233. ff. de V. S. Strictius, seu prout hoc loco accipitur, calumniari dicitur, qui alteri, quem scit (aut scire debet, ut Clar. §. fin. q. 62. n. 7.) esse innocentem, scienter & dolose falsum crimen in iudicio intendit, seu contra alium proponit. Ita communis, arg. l. 1. ff. ad S. C. Turpill. Unde calumniator in hoc sensu dicitur, non solum, qui alterum falsò accusat aut denunciat, sed & quicumque alius, qui falsum crimen contra alium in iudicio proponit, arg. l. 6. ff. eod.

2. Resp. Secundo: Calumniari dupliciter quis dicitur, nimirum verè, prout jam descriptum est, & præsumptivè, dum qui crimen à se propositum probare nequit, hoc ipso calumniari, seu litem calumniosè movissè censetur seu præsumitur, arg. c. 2. h. t. & ibi Gloss. V. calumniari, Abb. num. 5. Pirh. h. t. n. 1. Cum is qui accusare vel denunciare vult, probationes paratas habere debeat, juxta l. qui accusare. c. de edendo. Quamvis, ut cit. AA. hæc præsumptio non sit juris & de jure, adeoque contra eam pro innocentia Accusatoris & Denunciatoris admittatur in hoc casu probatio. Non tamen eo ipso statim pro Calumniatore haberi, & tanquam talis à Iudice puniri debet, quod in probatione deficiat, sed examinare & inquirere ex officio debet iudex, qua de causa ductus ad falsi criminis delationem accesserit, & num talis Accusator vel Denunciator pro se afferat Probationes & Præsumptiones, quæ dolum & animum calumniandi excludant, & si tales attulerit, absolvendus à crimine calumniæ, Menoch. de arb. c. 321. num. 3. Farin. pr. crim. q. 26. Wiestn. h. t. num. 3. & alii cum communi, juxta l. 1. §. 3. ff. ad S. C. Turpill. Tales verò causæ & præsumptiones, num ad hoc hic & nunc sint sufficientes, relinquendum officio iudicis. l. 1.

Quæst. 62. Quenam in specie sint præsumptiones ejusmodi?

R Esp. Adduci solent sequentes: Primò qui ex officio, seu ex necessitate officii denunciant, nisi constet, eos falsò denunciare; obligatio enim officii eos excusat à præsumpta calumnia, non à vera, Clar. §. fin. q. 7. n. 12. Farin. l. c. q. 16. n. 17. Pirh. h. t. n. 6. Wiestn. l. c. Reiffenst. n. 5. juncto n. 13. arg. l. 2. c. de his qui accus. & l. 2. c. de dolo. Secus est de denunciatoribus privatis, qui sponte ob privatum interesse vel ob aliam particularem causam denunciant, Pirh. l. c. arg. l. Divus. ff. de custod. reor. Secundo, qui saltem semiplenè per unum testem probavit, Farin. l. c. num. 21. Menoch. l. c. n. 17. §. 18. Felin. in c. 2. h. t. num. 3. Pirh. num. 5. nisi, ut idem, confueverit calumniari; tunc enim præsumitur semper calumniari, quæ præsumptio elidit semiplenam probationem, per quam elidebatur præsumptio calumniæ. Tertio si accusator fuit deceptus in testibus promittentibus extra iudicium se plenum daturus testimonium, postea in iudicio negantibus vel vacillantibus, Abb. in c. 2. h. t. Farin. l. c. n. 49. §. 50. Pirh. Wiestn. l. cit. Reiffenst. num. 18. Idem est, si testes ab accusatore nominati mortui sunt, vel procul absentes, vel à testificando malitiosè impediti, Pirh. Wiestn. Reiffenst. l. cit. vel si testes ob inhabilitatem priùs fuerunt rejecti, aut aliàs de se inhabiles ad testificandum, ignorante id Accusatore vel Denunciatore, Menoch. l. c. n. 31. Wiestn. l. c. Reiffenst. num. 19. testans de communi. Quarto si probationes aliæ sint accusatori malitiosè subtractæ. Quintò, mulier accusatrix ob fragilitatem excusatur à calumnia præsumpta aliàs ex defectu probationis. Pirh. l. c. Reiffenst. num. 14. juxta l. 1. §. 10. ff. ad S. C. Turpill. Sextò, si quis accuset aliquem de eo delicto, de quo antea erat infamatus, vel quia alia indicia criminis ad torturam, vel saltem ad inquirendum sufficientia præcellerunt, Farin. l. c. n. 61. §. 62. Pirh. l. c. Reiffenst. n. 17. Septimò si atrocitate criminis redundantis in grave damnum boni reipublicæ, v. g. læsæ majestatis, hæresis, Simonix ductus quis accusavit aut denunciavit. Abb. in c. 2. h. t. n. 2. Felin. ibid. n. 6. Farin. l. c.

l. c. n. 57. Clar. l. c. q. 62. Guazzin. reor. defenf. l. c. 13. n. 31. Pirh. Wiestn. l. c. cit. Idem est, si nimio dolore concepto ex occisione suorum parentem, aut consanguineorum, vel etiam ex adultério commisso cum uxore accusat vel denunciatur quempiam de eodem vel alio crimine, in cuius probatione deficiat, absolvitur à calumnia pœnisque illius, l. 2. c. b. t. l. 30. c. ad L. de adult. Pirh. Wiestn. l. c. cit. Reiffent. n. 16. Nisi tamen certò constet iudici, aut is ex inquisitione certò deprehenderit, accusatorem scienter falsò impigisse crimen, etiam tale atrox, innocenti; foret enim tunc talis accusator verus calumniator, & ut talis puniendus; nec juvabitur per hoc, quod sit ex officio & auctoritate Magistratus Denunciator publicus; cum tunc solum ratione officii præsumitur non calumniari, dum nihil obstat evidenter in contrarium, sicut in præfente obstat de commissà ab eo scienter falsitate in accusando vel denunciando. De cætero quod attinet Denunciatores privatos seu voluntarios, causam, ob quam liberantur à calumnia deficiente probatione esse justam, in dubio non præsumitur, sed id ipsum probandum; cum in contrarium militet præsumptio juris, præsidendusque est terminus, intra quem si non probet legitimè causam justam, præsumitur Calumniator, & Pœnis Calumniatorum subjacet. Sic Accusator in Probatione deficiens non excusatur à Calumnia & Pœnis per hoc, quod dicat, audivi à viris fide dignis, vel fuit communis fama de hoc &c. nisi id ipsum legitimè probet. Farin. l. c. n. 38. Pirh. b. t. n. 3. Reiffent. b. t. n. 22.

Quæst. 63. Num causæ jam enumeratæ liberent quoque accusatorem deficientem in probatione ab actione injuriarum?

R Esp. Affirmativè, saltem, si causa justa talis est, quæ non tantum à dolo, sed etiam à culpa & temeritate excuset; ita Farin. l. c. n. 67. Covar. var. resol. l. 1. c. 14. n. 6. Menoch. consil. 145. n. 14. Cæpoll. in cons. crim. cons. 11. n. 14. quos citant & sequuntur Wiestn. b. t. n. 4. Reiffent. n. 4. h. ut. ex ea ratione, quod injuria sine dolo & animo injuriandi non committatur, juxta l. 3. §. ult. & L. si non convinti. c. eod. Ubi autem est justa causa accusandi, abest injuria, ac ita non datur actio injuriarum. Contrarium tamen tenentibus Alex. cons. 11. p. 4. Boss. de accusat. n. 19. ad fin. Bajard. ad Clar. §. fin. q. 62. n. 34. Quin & talem etiam in impensas litis non dammandum, si vacet à culpa & temeritate; Secus, si ab ea non vacet, licet vacet à dolo, censet Wiestn. l. c. eò quod cum culpa & temeritas sit causa damni reddat eà laborantem obnoxium refusioni expensarum, l. 79. ff. de judic. Menoch. l. c. Farin. l. c. n. 71. quos prolecat Wiestn.

Quæst. 64. Quenam sint pœnæ falsò accusantis, aut denunciantis, quem justa aliqua excusatio à dolo & animo calumniandi non excusat?

R Esp. Sunt ferè sequentes: Primò tenetur ad refusionem expensarum, omnisque damni, quod exinde passus est accusatus. Si enim actor in civilibus, temerè seu scienter non habens justam causam Judicium subivit, ad id tenetur juxta c. 5. de dolo. & l. 79. ff. de judic. Multò magis ad id tenetur in Criminalibus, utpote in quibus, cum

R. P. Lowr. Jur. Can. Inst. V.

longè majore cautela judicium subeundum; ita Wiestn. num. 5. cum Clar. l. c. q. 62. n. 4. Menoch. l. c. n. 4. Farin. l. c. q. 16. à n. 10. extendente hoc ipsam num. 14. ad fscum, si per procuratores suos accusando indebitè vexasset. & num. 25. ad Judicem temerè profilientem contra aliquem ad inquisitionem specialem.

2. Secundò tali accusatori calumnioso non tantum vero, sed & præsumpto Jure Canonico olim statuta pœna talionis, id est, eadem, quam accusatus plene probato crimine subire debuisset, per *Can. Calumniator. c. qui non probaverit. c. quisquis. c. crimen. 2. q. 8.* injunctaque ei inscriptio ad talem pœnam per *L. libellorum. §. 2. ff. super bis. & c. qualiter de accus. n. 2. Passer. in tribun. regul. q. 7. n. 28.* Jure quoque Civili per *l. 1. §. 2. ff. ad S. C. Turpill. jur. l. a. Gloss. V. Calumniatoribus.* Rationi locus est in Ordinariis, sive in iis criminibus, quæ titulum nomenque certum, & pœnam Jure definitam habent. *l. fin. c. h. t. l. fin. c. de Calum. Auth. sed novo. c. ad L. Jul. de adult.* Secus in extraordinariis, in quibus accusatores calumniosi pro eorum qualitate & circumstantiis pœnâ arbitrariâ plectendi, *l. 3. ff. ad S. C. Turpill.* Verùm jam isti juris civilis discrimini, uti & prisco Juris Canonici rigori quoad talionis pœnam & de ea subeunda inscriptionem derogatum, & utrumque à foro recessisse testantur Felin, *in c. super bis. n. 5.* Speculator *de accusatione §. 1. n. 4.* rationem hujus redente Covar. *l. 2. var. c. 9. n. 1.* quod delicta impunita manerent defectu accusationis, quam & onus probandorum Criminum metu talionis, cui se obnoxios reddi posse cernebant, subterfugebant. Atque in Calumniatorum temeritatem arbitrariâ ferè pœnâ coerceri cepisse. Pius V. tamen constitutione sua, quæ incipit *cum pridem 6. Calend. Aprilis 1566. publicata §. 14.* Pœnam talionis denuò innovavit contra Calumniatores veros, seu eos, qui innocentem malitiosè accusasse vel denunciassè convicti fuerint. Quâ constitutione, etsi non nisi Crimina Simonia, Blasphemia, Sodomia, Concubinitus specialiter exprimentur, vero simile tamen non est ad ea solum illum se extendere; ut Passerin. *tribun. regul. q. 7. n. 4.* apud Wiestn. *b. t. num. 9.* Præter hanc talionis pœnam puniri quoque Calumniosos Accusatores pœnis falsi, melius negant Farin. *cit. q. 16. n. 4.* Guazzin. *l. c. c. 13. n. 11.* quos sequitur Wiestn. *num. 11.* nisi tamen ultra calumniam processissent; v. g. si examinati sub juramento, falsum deposuissent, vel falsos testes produxissent, aut usi falsis instrumentis ad probationem criminis malitiosè impacti.

3. Tertio: De Calumnia condemnati redduntur insuper infames infamiâ Juris. *can. si quis circa caus. 2. 3. 4. l. 1. & l. 4. §. 4. ff. de his, qui not. infam.* Ac proinde irregulares, ut neque ad Ordines promoveri, neque in susceptis ministrare possunt. *c. fin. dist. 5. l. c. infames. caus. 6. q. 1.* item inhabiles ad Dignitates & Beneficia ecclesiastica *c. 11. de excess. Prelat. & c. infames. de reg. jur.* ac ita tenent Nav. in *man. c. 27. n. 204.* Suar. *de Censur. d. 48. s. 2. n. 1.* citati à Wiestn. *num. 12.*

4. Quarto: Clericus alium clericum calumniosè accusasse convictus puniebatur privatione beneficii & officii ecclesiastici, ac insuper verberatus publice, moderatè tamen, & non crudeliter citra sanguinis effusionem, deportabatur seu mittebatur in exilium, *c. 1. h. t. can. quia juxta caus. §. 9. 6.* quæ pœna, exceptâ pœnâ verberationis, quæ abiit in defuetudinem seu non usum, teste Clar. *l. c. q. 70.*

E 2

n. 3.

n. 3. hodieum adhuc infligi potest à Judice ecclesiastico, teste Barbol. in c. 1. h. t. num. 3. & Diaz. *pract. crim. c. 37. n. 1.* apud Wiestn. n. 13. quæ locum principaliter habent in Clerico calumniosè accusante Clericum, non in Laico.

Quest. 65. An & aliis modis, quàm calumniosè accusando, delinquant accusatores?

Resp. Affirmativè nimirum prævaricando & tergiversando, ut dicitur *L. 1. §. 1. ff. ad S. C. Turpill.* Et quidem prævaricatio sumitur quandoque latissimè, prout continet omnes, quotquot à præscripto sui officii deflectunt, & hinc non solùm accusatores in publicis, sed & in extraordinariis iudiciis, inter prævaricatores censent tam Advocatos, quàm Procuratores, dum tacenda, manifestando, & manifesta tacendo, falsas exceptiones admittendo, probationes proprias omitendo vel dissimulando, vel alio modo dolosè agendo cum reo, ut is absolvatur, colludunt, & sic in speciem exterius hostem accusati, intus amicum fovent, Lauterb. in *ff. de prævaric. §. 2.* citans Menoch. *de arbit. c. 323. n. 5.* Quandoque latè & improprie pro Procuratore & Advocato tantùm, qui in iudiciis privatis modo prædicto agunt, quò etiam reducuntur, qui parti adversæ gratificando, clientem justè litigantem hortantur, ut transigat iniquis conditionibus, vel pro re utriusque partis litigantis patrocinantur: Secus, ac est in Notariis, qui ab utraque parte requiri possunt. Denique sumitur strictè & proprie, prout fit in *L. 1. §. 1. ff. ad S. C. Turpill.* Et prævaricatio ut talis, est accusatoris cum reo, cujus partes tacite fovet, dolosa collusio, vera ejus crimina abscondendo, & veris rei excusationibus, seu exceptionibus dissimulatis, nullius momenti ejusdem exceptiones admittendo in iudicio publico criminali, sicque translativè, id est, obiter & simularè munere accusatoris fungitur, Lauterb. *l. c. Pirh. h. t. n. 1.* Wiestn. n. 14. Reiff. n. 28. juxta *L. 1. §. 6. ad S. C. Turp.*

2. Tergiversatio est desistentia omnimoda accusatoris ab accusatione semel in iudicio inchoato, nulla illius abolitione facta, scilicet per Principem, aliàve auctoritatem publicam, intellige Judicis, à quo proinde impetrari debet, quique eam concedit causà cognitâ, juxta *L. 2. §. fin. c. de abolitione.* Marant. *p. 6. tit. de inquisit. n. 83.* Lauterb. *ad ff. ad S. C. Turp. §. 8.* qua accusatus à reorum numero eximitur, & accusationis memoria aboletur; *L. 1. §. ad S. C. Turp. juncta L. 12. ff. eod.* Dicitur autem omnimoda desistentia, qualis non est, qua aliquantisper differtur accusatio, sed quando in toto affectus & animus agendi seu accusandi deponitur; *L. 6. §. 1. & 2. L. 13. ff. L. fin. c. h. t.*

Quest. 66. Qualiter puniendâ prævaricatio & tergiversatio?

Resp. Primò: Pœna prævaricationis inprimis est, infamia juris expressa per *L. 4. ff. de prævar.* Menoch. *de arb. casu 323. n. 4.* & hoc ipso etiam irregularitas. Thesaurus *de pœnis ecclesiast. p. 2. v. accusator. c. 1. n. 3. & c. 2.* Wiestn. *h. t. n. 14.* Reiffent. *n. 29.* juxta *L. 1. §. 2. ff. de prævar.*

2. Resp. Secundò: Pœna tergiversationis olim erat quinque librarum auri, per *L. 3. ff. de prævar.* aut juxta *L. 1. c. ut intra certum tempus.* pars quarta omnium bonorum, & de ea condemnatus reddebatur infamis; *L. 2. v. eod.* & consequenter irregularis Thesaur. *l. c. c. 3.* Hodiedum tamen, dum receptum est, ut accusatore ab accusatione de-

sistente Judex novo processu insituro procedat, ut Clar. *§. fin. q. 58. n. 4.* tergiversationis, si non ipsi crimen, saltem pœna sublata est, ut Thesaur. & Molin. *de 7. & 7. tr. 3. d. 47. n. 10. & tr. 4. d. 9. n. 11.* Unde etiam, ut Wiestn. *num. 15. in fin.* hodie nemo ex ea contrahit infamiam, adeoque nec irregularitatem, quippe quæ ipsi crimini tergiversationis imposita non reperitur, sed oritur ex infamia, si quam de illa condemnatus incurrit. Verùm hodieum tergiversationem puniri pœnâ arbitrariâ, nec referri, num desistatur per transactionem, (intellige in casibus, ubi transactio de crimine alias permittitur non est) an verò simpliciter, Lauterb. in *ff. ad S. C. Turpill. §. 4.*

Quest. 67. Tergiversationis pœna quâ. Uter evitentur abolitione; quid ca sit, & quotuplex; qualiter, a quibus & pro quibus concedatur, quis ejus effectus?

Resp. Primò: Aliud nihil est, quàm necessitatis accusationem inchoatam prosequendi remissio; *L. 13. §. 1. ff. ad S. C. Turpil.* ut constat ex dictis paulò ante. Et, si ab accusatione semel instituta liceret pro libitu impunè desistere, esset in potestate & arbitrio accusatoris reum impunitate delicti donare, contra *L. 14. c. de pœnis.* Lauterb. in *ff. ad S. C. Turpil. §. 5.* Alia & generalis vel publica, quæ sine alicujus instantia propter publicam causam, v. g. ob insignem diem festum, vel publicam gratulationem, ob natalem filii, adeptam regni possessionem, victoriam, aliãve rem benè gestam, ob consecrationem templi, rei leviorum criminum ab accusatione eximuntur, ne tempore publicæ & communis lætitiæ in luctu hæreant, Lauterb. *l. c. §. 10.* qui tamen, dum addit limitationem: modò præstetur cautio ab incarcerationo, finitis feriis redeundi ad carcerem, videtur loqui non de abolitione absoluta accusationis, sed potiùs de dilatione illius, quod saltem in accusatione leviorum criminum non videtur conveniens, quin potiùs unâ cum accusatione ea ipsa crimina ob dictas causas aboleantur. Alia est abolitio specialis & privata, quam Judex competens accusatori ex justa causa petenti concedit: de hac itaque loquendo,

2. Resp. Secundò: Hæc abolitio non nisi ex justa causa concedi potest: causa autem impulsiva est petitio accusatoris; cum Judex officium suum non nisi imploratus concedat, juxta *L. 10. ff. h. t. L. 2. c. & L. 4. §. 1. ff. de damn. infect.* Causa autem justa est error, *L. 1. §. ff. de jur. fisci. reg. 76. ff. de reg. jur.* Inconsultus dolor suam & suorum injuriam defendentium; *L. 1. §. fin. de postulat.* cum durum videatur, ut, qui hac de causa ad accusationem profiliunt, æquali pœnâ cum aliis puniantur, cum tamen habuissent animum lædendi alterum, Lauterb. *l. c. §. 7.* si tamen ad abolitionem per deceptionem, aut pecuniâ corruptus ad perendam abolitionem: devenit accusator, petitio illius nullo modo admittitur, Lauterb. *l. c.* juxta *L. 1. §. 3. ff. L. 2. §. 3. arg. c. de calumn. L. 9. §. c. 8.*

3. Resp. Tertio: Abolitio illa non petenda à Principe, sed à Judice; cum impetrari nequeat, nisi ab eo, cui cognoscendi & decernendi jus est. Lauterb. *l. c. juncta L. 16. c. ad L. 7. de adult. L. 15. ff. de jure fisci.*

4. Resp. Quarto: Concedi non potest sine prævia cognitione causæ, *cir. c. 1. §. 7. & L. 2. de calumn.* Et ut rectè fiat petitio & concessio, debent adesse partes, *cir. L. 2. Lauterb. l. c.* Potest tamen concedi

68. Cedi invito reo accusatore petente intra 30. dies à tempore institutæ accusationis computandos; si res adhuc sit integra, id est, si reus nihil injuriæ, v. g. carceres; tormenta, verbera, cætenas sustinuerit, nec testibus illata tormenta. l. 3. de abolit. Lauterb. l. c. citans Christianæ, vol. 4. decis. 205. n. 3. Sed, si res non sit integra amplius, tunc demum reo abolitio conceditur, si 30. dies à facta accusatione passus sit effluere, Lauterb. l. c.

7. Resp. quintò, Abolitio accusationis fieri potest respectu omnium criminum in specie non exceptorum, qualia sunt crimen læsæ majestatis, patriæ oppugnatae & proditæ, pecculatus, sacramen-

ti militiæ desertio, aliæque quæ immediatè in republica detrimentum vergunt, item, quæ L. Julia de vi publ. referuntur Lauterb. l. c. §. 9.

6. Resp. sextò: Finis & effectus absolutionis est, ut accusator impunè desistere possit ab accusatione, neque ex L. Julia talionis, aut ex S. C. Turpill. teneatur, l. 4. §. 1. ff. h. t. l. 1. §. fin. ff. de accusat. Item quòd idem crimen ab eodem in eundem restaurari nequeat, l. 2. l. 4. §. 1. l. 1. §. 3. ff. h. t. l. 6. c. de his, qui accus. non poss. nisi specialiter à Principe abolitionem abolitionis impetraverit. l. 2. c. de abolit. vel nisi ex falsa causa abolitio fuerit impetrata.

TITULUS III.

De Simonia, & ne aliquid pro spiritualibus exigatur vel promittatur.

CAPUT I.

De Simoniæ origine, natura & varietate.

Quæst. 68. Simonia unde sic dicta, quid sit seu qualiter definiatur?

R Esp. Simonia nomen sortita est à Simone mago, eò quòd is primus tegè nova jam per Apostolos promulgata hoc crimen admisisset. Act. 8. v. 20. dum potestatem conferendi Spiritum Sanctum pecunia tanquam pretiò emere intendit; tamen si aliàs in lege veteri à pluribus commissum, puta à Balac Rege, Num. c. 22. pretio conducente Balaam ad maledicendum populo Israël; & Jafone, 2. Machab. §. cum pro Sacerdotio obtinendo ab Antiocho Rege, plura talenta obtulit; à Juda 30. argenteis vendente & tradente Christum, ut hæc referuntur can. qui studet, can. 1. q. 2.

2. Resp. ad secundum: Definitio solet Simonia à Canonistis cum Gloss. communiter recepta ad rubr. h. t. & à Theologis ex D. Thoma 2. 2. q. 100. a. 1. quòd sit studiosa voluntas emendi aut vendendi aliquid spirituale, aut spirituali annexum, vel etiam cum Suar. Tom. 1. de Relig. l. 4. c. 1. n. 7. quòd sit sacrilegium commissum emptione aut venditione, seu quovis contractu, quo spirituale ut tale pro temporali commutatur. Dicitur primò: voluntas, causa accepta pro effectu, nimirum voluntaria actione, quæ ab illa procedit, denotaturque hoc ipso includi Simoniæ mentalem; cum non actione solum externa, sed & mente compleatur, spe nimirum & cupiditate obtinendi spirituale ex præstatione alicujus temporalis, ita ut jam opus non sit addere in definitione, opere secuto, ut volunt quidam Canonistæ, præsertim, cum id ipsum etiam exprimitur per vò vendendi & emendi. Ita Suarez l. c. l. 4. c. 1. n. 9. Azor. p. 3. l. 12. c. 1. q. 1. Pirh. h. t. n. 1.

3. Dicitur secundò: studiosa voluntas, id est, plene deliberata & non per ignorantiam procedens; cum nulla formaliter sit Simonia & peccatum, quæ non procedant ab actu interno libero. Azor. Pirh. l. c. l. 2. de just. c. 32. n. 3. De cætero, an ex parte illius, qui sitè promittit spirituale pro temporali, vel è contra temporale pro spirituali, etsi committat peccatum scandalosè, imò & sacrilegè mentiendo, non tamen committit Simoniæ, tenent aliqui, committi verò sustinet Navar. ad c. fin. h. t. n. 10. apud Wiestn. h. t. n. 18. eò quòd mediante

promissione rei temporalis, licet facta, intendat alterum obligare ad dandum spirituale.

4. Dicitur tertio emendi & vendendi, latè accipiendo hæc nomina pro omni contractu non gratuito, sive oneroso & reciproco: in quo datur vel præstatur temporale quid pro spirituali, tanquam hujus pretium, seu in compensationem illius, sive sit vera emptio & venditio, sive sit permutatio, transactio, locatio aliùsve contractus innominatus, do ut des, facio ut facias; & omnis pactio expressa vel tacita, ita ut etiam comprehendantur nominatio, præsentatio, electio, confirmatio, institutio, renunciatio, remissio similesque actus, si non fiant gratis. Item ut Pirh. cum Azor. cit. c. 1. q. 11. omisso similibus actu, ut dum quis accepto pretio omittit aliquem ordinare, eligere &c. in quorum singulis qualiter committatur Simonia dicitur infra.

5. Dicitur quarto: Aliquid spirituale, ita ut in hac definitione accipiatur spirituale pro merce, dum pro eo obtinendo datur vel præstatur temporale, & vice versa pro pretio, si pro obtinendo temporali datur spirituale, atque ita spirituale necessario temper sit subjectum sive objectum pacti Simoniæ. Porro spirituale hic non sumitur pro incorporeo, ut sunt angeli, anima rationalis, sed pro aliquo supernaturali, & ad spirituales animarum salutem, vel ex institutione divina, vel ex destinatione Ecclesiæ ordinatum. Ut Nav. man. c. 23. n. 99. Suar. de Simonia c. 8. n. 6. Less. l. 2. de 7. §. 7. c. 35. n. 5. Horum spiritualium quædam sunt talia formaliter, puta gratia sanctificationis, gratia gratis data, considerata quasi in habitu, virtutes Theologicæ & morales infusa, donâ Spiritus sancti, character per sacramenta impressus animæ. Unde etiam Simoniæ committere, qui Seryum Christianum vel sacerdotem, ideo præcise, quia tales sunt, carius venderet, quia censeretur fidem & characterem sacramentalem vendere, asserunt Ugol. de Simon. tab. 1. c. 36. n. 3. Suarez l. c. c. 9. n. 9. apud Wiestn. h. t. n. 34. in fin. Quædam casualiter, utpote causæ donorum spiritualium & supernaturalium; ut sacramenta instituta ad gratiam sanctificantem causandam; item sacramentalia, tam quæ in actione transeunte consistunt, ut benedictiones, exorcismi; quam permanentia, ut consecra-